

Olli-Poika Parviainen vihr ym.

Kirjallinen kysymys Kansaneläkelaitoksen toiminnan lainmukaisuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Suomessa viranomaisen toiminnan tulee perustua aina tarkasti lakiin. Näin ei valitettavasti kuitenkaan aina tapahdu. Yhtenä toistuvana esimerkkinä tästä on toimeentulotukihakemusten käsittely Kansaneläkelaitoksessa. Kela oli vuosien 2017 ja 2018 aikana toistuvasti esillä tiedotusvälineissä. Ongelmia on ollut esimerkiksi tuen myöntämisen yksilöllisessä harkinnassa, ja ajoittain on päässyt syntymään tilanteita, joissa kansalainen on jäänyt varattomana kokonaan vaille turvaa odottaessaan Kelan päätöksiä. Viimeisimmäksi alkuvuonna oikeusasiamies antoi ratkaisun, joka sisälsi erittäin vakavia moitteita Kansaneläkelaitoksen toiminnasta, joka koski sen päätöksentekoa eräässä toimeentulotuen lääkekorvauskäsittelyssä. Oikeusasiamiehen ratkaisu yksilöi lukuisia kohtia, joissa Kelan toiminta on ollut lainvastaista.

<https://www.oikeusasiamies.fi/fi/ratkaisut/-/eoar/7043/2017>

Erittäin huolestuttavaa luettavaa oikeusasiamiehen ratkaisussa ovat ne kohdat, joissa oikeusasiamies osoittaa Kelan aiemmista viranomaisen huomautuksista ja ratkaisuksista huolimatta tietoisesti jatkavan lainvastaista toimintaa. Esimerkkinä tästä on muun muassa oikeusasiamiehen antama moite Kelalle siitä, että se edelleen pitää lääkekorvauksen myöntämisen perusteena ainoastaan sitä, että lääkkeen on oltava hakijalle välttämätön. Lain mukaan korvattavan lääkkeen tulee olla hakijalle tarpeellinen, ei välttämätön. Lisäksi Kela on aiemminkin saanut huomautuksia esimerkiksi juuri yksilökohtaisen harkinnan puutteesta.

Virheitä sattuu ajoittain ymmärrettävästi myös viranomaiselle, vaikka se hakijan kannalta ikävää jokaisessa tilanteessa onkin. Nyt oikeusasiamiehen antamasta ratkaisusta käy valitettavasti ilmi, että toiminta on ollut tietoisesti lainvastaista ja myös piittaamatonta aiemmista päätöksistä, joilla Kelaa on vaadittu korjaamaan toimintaansa niissä kohdin, joissa se toimii vastoin lakia. Viranomaisen toiminta ei missään olosuhteissa saa olla tietoisesti lainvastaista. Kela on viranomaisena säännöllisesti tekemisissä yhteiskunnan heikoimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa olevien kanssa, joten sen päätöksenteon tulisi olla erityisen tarkkaa. Selkeästi piittaamaton ja lainvastainen toiminta murentaa yleistä luottamusta koko yhteiskuntaa ja suomalaista hyvinvointivaltiota kohtaan. Heikoimmassa asemassa olevilla ei myöskään välttämättä ole jaksamista ja resursseja käydä pitkää kamppailua oikaisuvaatimusten ja kanteiden kautta laittomien päätösten oikaisemiseksi.

Kirjallinen kysymys KK 565/2018 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus tekee varmistaakseen, että viranomaisen toiminnassa aina noudatetaan tarkoin lakia ja

aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin Kansaneläkelaitoksen toiminnan lainmukaisuuden varmistamiseksi?

Helsingissä 15.1.2019

Olli-Poika Parviainen vihr
Heli Järvinen vihr
Emma Kari vihr
Jyrki Kasvi vihr
Krista Mikkonen vihr
Jani Toivola vihr